

**Dossier
per als
mestres**

Per un instant

**Xirriquiteula Teatre i
La Tresca i La Verdesca**

Pedagogia de l'Espectacle
FUNDACIÓ TORRE DEL
PALAU

FITXA ARTÍSTICA

- **Direcció:** Iolanda Llansó.
- **Intèrprets:** Toni López, Jordi López i Claudi Llobet.
- **Composicions i arranjaments musicals:** La Tresca i la Verdesca.
- **Disseny d'il·luminació:** Daniel Carreras.
- **Disseny de so:** Lluís Molas.
- **Disseny d'escenografia i vestuari:** Iolanda Llansó.
- **Elaboració vestuari:** Jana Heilmann.
- **Construcció escenografia i attrezzo:** Alberto Carreño.
- **Tècnics de so i llum:** Luigi Kovacs, Daniel Carreras.
- **Creació vídeo:** Christian Olivé (Maus).
- **Fotografies:** Xavier Vila.
- **Vídeo:** Ignasi Boltó.
- **Producció executiva:** Daniel Carreras.
- **Producció:** Obsidiana, acompanyament d'artistes.
- **Agraïments:** Carles Pérez, Xavi Lozano, Eva Montero, Pep López i Àngels Domingo.

PRESENTACIÓ DE L'ESPECTACLE

Per un instant ens ofereix la convivència de tres persones: en Jordi, en Toni i en Claudi. Des del seu raconet de món, ens mostren els seus records, els seus somnis, les seves dèries i, sobretot, la seva música.

Per un instant és un senzill i proper espectacle familiar, ple de tendresa i sentit de l'humor.

La Tresca i Xirriquiteula feia molt de temps que s'anaven fent l'ullet, en les seves trobades parlaven i s'entenien. L'admiració, el respecte i sobretot l'amistat han fet que s'ajuntessin per preparar aquest espectacle. Per un instant s'han agafat de la mà, s'han lligat amb una corda i han fet un saltet cap endavant!

TRAJECTÒRIA DE LES COMPANYIES

Xirriquiteula Teatre neix a Badalona l'any 1985. Des de la seva formació, la companyia ha seguit una reputada trajectòria en el terreny del teatre per a tots els públics. Els seus membres acumulen milers de representacions per gairebé 20 països d'arreu del món i diversos premis, cosa que ha convertit Xirriquiteula en una de les companyies catalanes de referència en l'àmbit de teatre per a públic familiar.

Poder intervenir directament en cada detall de la creació dels espectacles forma part de la manera que té Xirriquiteula Teatre d'entendre l'acte creatiu. La companyia està formada per diferents professionals i col·laboradors que s'ocupen tant de la creació del vestuari com del disseny i la construcció d'escenografies i attrezzo. No obstant, el sistema de treball en la creació dels espectacles sempre consta d'un procés d'investigació, experimentació i improvisació, on tot l'equip en forma part, i amb el qual es va configurant cada obra.

Els seus muntatges de sala inclouen *CONTES DEL CEL* (2001), *PAPIRUS* (2004) i *A TEMPO!* (2006). En l'apartat de teatre de carrer destaquen els emblemàtics muntatges *AIGUA!*, *NÒMADES* i el poètic i surrealista *GIRAFES* que, després del temps, segueix amb gran èxit, en el repertori de la companyia, en el context internacional.

La Tresca i la Verdesca porta a terme la primera actuació a l'abril del 1998, després d'haver desenvolupat petits projectes individualment, junts o amb altres músics.

El grup comença a pujar als escenaris amb la proposta artística *ZUM* (1998) i, posteriorment, el seu interès pel joc el porta a crear *A QUANT VA LA MEL?* (2002), una proposta més propera al públic. Al 2004 editen el seu primer disc, que recull algunes cançons representatives del seu repertori. Després vindrà l'estrena d'*HISTÒRIES D'AIGUA* (2005). L'any 2010, el seu disc "4", suposa un salt de la música únicament infantil a un registre que també sedueix al públic adult.

Al llarg de la seva trajectòria, el grup s'ha posicionat com un dels més emblemàtics i renovadors de la música popular en el nostre país.

Xirriquiteula Teatre i La Tresca són dues companyies d'espectacles familiars que comparteixen un posicionament de respecte, sensibilitat i intel·ligència davant dels nens. Aquesta manera de treballar i d'entendre la creació artística, adquirida amb el temps i l'experiència, els ha portat a ajuntar-se per primera vegada per donar forma a aquest espectacle.

OBJECTIUS I CONTINGUTS PEDAGÒGICS

Els objectius d'aquest espectacle són:

- Apropar la música en directe als infants.
- Despertar la sensibilitat dels nens i de les nenes cap als espectacles musicals.
- Conèixer i discriminar els diferents instruments utilitzats, incloent-hi la veu humana.
- Gaudir amb la interpretació artística.

Els continguts que volem treballar són:

CONCEPTUALS

- La veu humana.
- Anàlisi de les lletres de les cançons. El missatge.
- Instruments convencionals versus instruments no convencionals.
- Instruments acústics versus instruments elèctrics.
- Els oficis i les vocacions. Què volem ser quan siguem grans.
- Les emocions a partir dels records.
- El joc i les joguines.

PROCEDIMENTALS

- Reconeixement de la morfologia dels diferents instruments convencionals.
- Reconeixement del timbre dels instruments convencionals.
- Escolta de diferents tipus d'instruments.
- Escolta i atenció de les lletres. Anàlisi, interpretació i comprensió.

ACTITUDINALS

- Respecte per l'espectacle, pels intèrprets i pels companys/es del mateix o d'altres centres educatius.
- Valoració de la feina dels músics i de la complexitat que comporta la interpretació artística.
- Gaudi per la música en directe.

PROPOSTES DE TREBALL

ABANS DEL CONCERT

- Abans d'assistir a un acte cultural amb l'alumnat és molt important treballar una actitud de respecte i interès pel que veuran i escoltaran. Hem de procurar despertar-los la il·lusió per una activitat extraordinària i que els permetrà viure una manifestació artística en directe. Fem-los reflexionar sobre la dificultat de la tècnica interpretativa, del directe, de la coordinació entre els diversos aspectes que conformen l'obra, de la diversitat del públic, etc. Cal sensibilitzar-los que la seva actitud resultarà ser un punt clau en el bon desenvolupament de la sessió, ja que permetrà una interpretació òptima per part dels intèrprets de la qual tots en sortirem beneficiats.

Per aquest motiu, farem un èmfasi especial en què la seva conducta ha de ser de respecte per l'espai i per totes les persones que hi hagi presents, que cal mantenir el silenci i l'atenció al llarg de l'actuació, que en un teatre no s'hi pot entrar corrents, ni cridant ni menjant xiclet, que aplaudirem només en els moments estipulats no quan això comporti una interrupció de l'obra, que s'han de mostrar participatius quan se'ls ho requereixi però s'han de mantenir en un segon pla quan no sigui així, ja que els protagonistes són els que estan dalt de l'escenari.

- Malgrat recordar-los les normes de conducta associades a una activitat artística, els animarem a gaudir de totes les manifestacions que se'ls presentaran (musical, teatral, escenogràfica, etc.) i a motivar-los per endinsar-se en el món que els proposen els artistes, deixant-se portar per la màgia i la delicadesa d'aquest espectacle.
- També és recomanable preparar als infants per l'experiència que viuran. Per una banda, els podem explicar que anirem a un teatre a veure un espectacle titulat *Per un instant*, que combina elements teatrals i musicals. Al llarg de la sessió, podran escoltar cançons composades per la companyia, enllaçades amb diferents històries com a fil conductor. A més, com que l'activitat es dóna en un marc teatral, aquests elements vindran enriquits per un *atrezzo* i unes coreografies que encara el faran més interessant. Podem preguntar als nens i a les nenes si han anat mai a un teatre, amb qui, quin record en tenen, si recorden què van veure i què és el que més els va impactar. A partir del seu record, procurarem reforçar totes les impressions positives i minimitzar les negatives per propiciar l'actitud positiva de la que hem parlat en el paràgraf anterior. Per altra banda, una bona manera també de preparar-los serà duent a terme alguns o tots els exercicis que us proposem a continuació, en funció dels vostres recursos i interessos.
- Sovint, quan parlem dels instruments utilitzats en un espectacle, ens oblidem de l'instrument que tots tenim: la veu humana. És l'instrument més antic que existeix i el que no requereix de cap material, és aquell que sempre portem incorporat però... el cuidem com es mereix? Preguntem als i a les alumnes si són conscients d'això i si procuren cuidar-la. Parlem-los de les cordes vocals. N'han sentit a parlar? Saben com són? Saben que són molt delicades? Què passa quan forcem massa la veu?

- Entre tots, fem una llista de què podem fer per cuidar la nostra veu: no cridar, dormir les hores necessàries, parlar relaxadament, no beure aigua molt freda, en el cas dels adults no fumar, tapar-nos el coll amb una bufanda quan fa molt fred, respirar pel nas, no és bo respirar moltes hores en un lloc on hi hagi aire condicionat, parlar poquet quan estem a fora i fa molt de fred, etc. En general, ho fem? Hi pensem amb la nostra veu? Ens agrada cantar? Gaudim del nostre instrument? Ens proporciona múltiples possibilitats, les hem explorat? Quins exemples podríeu posar? Us heu fixat que no tots cantem igual ja que varia la tessitura? Penseu en la veu del vostre pare i en la de vostra mare, varia l'altura?
- Comentem la classificació de les veus humanes en soprano, contralt, tenor i baix. Per a il·lustrar aquests conceptes, podeu escoltar audicions on se senti clarament cada un dels registres. Podem afegir que quan cantem sense acompanyament instrumental, es diu que és a *capella*. A més, podem cantar i tocar un altre instrument per acompanyar-nos (percussió, piano, violoncel, etc). Podem combinar la música vocal (només interpretada per veus humanes) amb la música instrumental (interpretada per instruments que no són la veu humana). Animem-los a què es fixin si a l'espectacle al que assistiran hi ha només música vocal o només instrumental, si canten a *capella*, si els intèrprets tenen diferents registres, etc.
- En aquesta audició podreu veure i escoltar diferents instruments. Podríem començar classificant-los en instruments convencionals i no convencionals. Pregunteu a l'alumnat quins instruments convencionals coneixen: recorden com eren, com produïen el so, quin timbre tenien...? Aprofundim sobre els instruments presents al llarg de la sessió: la veu, la guitarra (corda pinçada), l'harmònica (vent fusta), el calaix (percussió) i la melòdica (vent mecànic). De la veu ja n'hem parlat anteriorment. De la resta, quins us són familiars? Sabríeu dir a quina família pertanyen i com produeixen el so? Fixeu-vos en què tenim instruments de corda, de vent i de percussió. Mireu alguns vídeos on surtin per veure la seva morfologia i escoltar el seu timbre.

- A més d'aquests instruments, també es trobaran altres instruments no convencionals. Saben què són els instruments no convencionals i com es fan? Podem dir-los que es fixin en quins hi ha i com estan fets, que facin atenció a la seva sonoritat i característiques. Després de l'audició ja els comentarem amb més detall, però així hi haurà un factor sorpresa que estimularà la seva curiositat, augmentant l'interès per l'espectacle.
- A l'espectacle es tocaran dos tipus de guitarres: l'elèctrica i l'acústica. Sabeu quines diferències hi ha? Sonen igual? Quins altres instruments coneixeu que puguin ser elèctrics? Fixeu-vos-hi bé el dia que assistiu al concert pedagògic.
- A l'annex del dossier, adjuntem la partitura de la cançó creada per Toni López titulada “Per un instant”, perquè la pugueu ensenyar als i a les vostres alumnes abans d'assistir a l'espectacle. D'aquesta manera, quan estiguin a la sessió i la sentin, la reconeixeran i l'actuació serà més interactiva, fet que repercutirà en la implicació i atenció dels infants. Trebal·leu-la en calma, fent èmfasi en l'afinació, en el caràcter, en el ritme, la vocalització i en la forma de cantar-la. Recupereu el que hem treballat al voltant de la cura de les cordes vocals. I remarqueu-los que cridant no millorem la cançó sinó que l'espatllem apart de fer-nos malbé la veu. Proveu de cantar suau primer i després de cantar una mica més fort sense cridar ni forçar el coll, amb la veu relaxada. Oi que surt un so molt més dolç i bonic? A la web grafia hi trobareu el videoclip d'aquesta cançó interpretada per la companyia.
- Aprofitem l'aprenentatge de la cançó de “Per un instant” per ampliar el nostre vocabulari. Hi ha alguna paraula que els nens i les nenes no coneguin: què vol dir *estrafolari*? Què és un *escafandre*? Què significa *escabellat* en aquest context? Inventeu-vos una frase fent servir els mots que heu après. Si voleu, podeu aprofitar la lletra de la cançó per reforçar algun aspecte de gramàtica que estiguen treballant a llengua catalana.

- Sabeu què és la *tornada* i què és l'*estrofa* d'una cançó? Encercleu les estrofes amb color verd i la tornada en color vermell. Penseu en altres cançons que segueixin la mateixa estructura. Si us interessa, podeu fer plasmar gràficament als infants (dibuix, plastilina, fang, pintures, colors pastel, etc.) el que els suggereixi la cançó des de l'aula de plàstica.
- Totes les músiques tenen el mateix caràcter? Totes són igual de ràpides o lentes? Entre tots, penseu quins caràcters poden transmetre les cançons (alegria, tristesa, nostàlgia, relaxació,...) i com en funció d'això són més rítmiques, o predomina la melodia, el *tempo* és més o menys ràpid, les notes són més llargues, etc. Penseu en les cançons que heu après aquest curs a l'aula, quin caràcter tenen? Podem demanar a l'alumnat que quan vagin a veure l'espectacle es fixin en què els transmeten les cançons i si totes elles els transmeten el mateix.

DESPRÉS DEL CONCERT

- Després d'assistir a una activitat cultural sempre és interessant fer una valoració grupal de l'experiència que han viscut:
 - Els ha agradat?
 - Han entès bé les històries?
 - Els ha agradat la música que feien els intèrprets? Creuen que tocaven bé?
 - En algun moment han rigut o han tingut ganes de plorar o han sentit alguna altra emoció? Quines?
 - S'esperaven que fos així l'espectacle o els ha sorprès? Per què?
 - Abans d'assistir a l'audició havíem parlat del comportament adequat en aquest context. Proposeu que cada alumne/a faci una autovaloració de la seva actitud sent conscient de tot allò que ha fet bé i del que podria millorar per a futures ocasions.

- Entre tots i totes, repasseu l'argument de les històries. Les recordeu bé? Hi ha alguna cosa que no hàgiu entès? Creieu que la música "liligava" amb l'argument de les històries? Quines us han agradat més i per què? Us heu identificat amb algun dels personatges parcialment o totalment? Per què? Hi ha algun personatge que us hagi impactat especialment per alguna de les seves virtuts positives? Què en podríem aprendre d'aquests models positius?
- Al llarg de la sessió heu pogut gaudir de la música en directe dels intèrprets de la companyia. Repassem la classificació de les veus humanes. Sabrien dir quina veu tenien els intèrprets? Tots tres tenien el mateix registre? Sinó, quines veus podrien ser pel fet de ser homes? Els ha agradat la seva tessitura? Cantaven sempre amb acompanyament instrumental o a vegades cantaven a *capella*? Cantaven tots la mateixa veu o cantaven a veus? Feien cànons? Com els ha agradat més? Havíem parlat de la importància de cuidar-nos la veu, el nostre instrument. Els músics creieu que se la cuiden? Cridaven quan cantaven, per exemple?
- Centrem-nos en els instruments que hem vist i escoltat. Heu reconegut els instruments convencionals? Recordeu que eren la guitarra, l'harmònica, el calaix i la melòdica. Fem un breu repàs de les seves característiques i comentem si hem après alguna cosa nova sobre ells. Heu reconegut el seu timbre? Us heu fixat que hi havia dos tipus de guitarra: l'elèctrica i l'acústica? En què es diferenciaven? Sonaven igual?
- Anem a parlar més extensament dels instruments no convencionals o quotidiòfons. Recordeu els que heu vist? Hi havia botzines, timbres, espasí, joguinetes sonores, llaunamaraca i bicicleta.

Quin ambient aportaven aquests instruments al muntatge? Eren sons familiars per als infants? Hi havia algun objecte sonor que no haguéssiu vist mai abans? Pensàveu que es podia fer música amb aquests elements? S'integraven bé en el conjunt final? Combinaven bé amb els instruments convencionals? I les combinacions tímbriques entre ells i amb la veu? Tocaven molts instruments a la vegada o pocs? Eren els mateixos al llarg de cada cançó o anaven canviant?

Sovint, al dia a dia, hi ha multitud de sons que ens són familiars i que produïm o que sentim i que no se'ns acut que poden convertir-se en música. I aquests sons acaben enriquint la narració, ajudant a musicar les històries, crear efectes, il·lustrar determinades escenes, etc. Quins objectes sonors tenim a l'aula que ens puguin ser útils per a fer música? Ho hem provat mai de crear un conjunt organitzat de sons amb aquests elements, és a dir, de fer música? Quines possibilitats se'ns acudeixen? Podríem acompanyar alguna cançó de les que estiguem treballant a la classe amb aquests quotidians? Ens agrada la música que fem? I si ho combinem amb un instrument convencional o amb efectes sonors realitzats amb la veu?

- Heu treballat les qualitats del so? Apliqueu aquests coneixements als instruments de l'audició. Presteu atenció a la varietat de timbres presents al llarg de la sessió i els sons resultants fruit de les diverses combinacions d'instruments.

Pel que fa a l'altura, hi ha instruments que sonen més aguts i d'altres més greus. Per exemple, sona igual un violí que un contrabaix? Com sonen els instruments de l'espectacle? Anomeneu alguns dels instruments que sonessin més aguts i alguns dels que sonessin més greus. I tots els instruments que hem sentit podien fer notes igual de llargues? Compareu, per exemple, l'harmònica amb els timbres; o bé la bicicleta amb el calaix. I pel que fa a la intensitat, tots sonaven igual o també veu poder observar algunes diferències?

- Sabríeu explicar quins sentiments us han transmès les músiques de l'espectacle? Teníeu ganes de ballar o us feien estar més tranquils? La pulsació era ràpida o lenta? Era essencialment rítmica o melòdica? Quines emocions heu sentit en escoltar-la? Sonaven totes les cançons igual o tenien diferents caràcters?
- Us ho heu passat bé escoltant i cantant la cançó de "Per un instant" que havíeu après abans d'anar al teatre? Ha estat diferent cantar-la amb els músics i acompanyats dels seus instruments que cantar-la a l'aula? Repasseu-la i imagineu-vos que esteu altre cop al teatre, cantant-la al costat de molts altres nens i nenes i amb uns músics que us acompanyen en directe... Quina emoció i quin gaudi! Visualitzeu el videoclip de la cançó que ha fet la companyia (el teniu a la web grafia). Us agrada? Inventeu-vos una coreografia pròpia per aquesta cançó. Podeu fer grups de treball dins de l'aula i cada un d'ells s'encarrega de fer una coreografia per a una estrofa o bé la tornada.

Penseu en coreografies senzilles, que pugueu explicar i ensenyar als companys i companyes sense massa dificultat. Podeu utilitzar algun element que tingueu a mà (una peça de roba, un mirall, una pastilla de sabó, un peluix... o qualsevol altre element dels que parli la cançó) per il·lustrar alguna estrofa.

- Ara que ja coneixeu força bé la cançó de "Per un instant". Us proposem que analitzeu la partitura de la cançó. Havíeu vist mai una partitura? Sabeu per a què la fan servir els músics? Anem a observar-la amb més detall a veure quins elements hi ha:

- El pentagrama: 5 línies paral·leles on escriurem les notes.
 - La clau de sol: ens indica que el sol es troba a la segona línia del pentagrama. Sabem dibuixar-la?
 - El diesi de l'armadura: ens indica que tots els "fa" de la partitura sonaran mig to més aguts (si no se'ns indica el contrari).
 - El compàs: significa que a cada compàs hi caben 4 negres.
 - Les línies divisòries: separen cada un dels compassos. Al final sempre hi posem una doble barra.
 - Extensió: quina és la nota més aguda i quina és la nota més greu de la cançó?
 - Quins ritmes coneixem dels que surten a la partitura?
 - Per ampliar, podeu parlar de les alteracions accidentals: disesis, bemolls i becaires.
 - Per ampliar, podeu parlar de la funció de les lligadures i del valor del punt (sempre val la meitat de la nota que acompanya).
- Hem estat treballant els instruments no convencionals i hem descobert que estem envoltats d'objectes sonors que ens poden permetre fer bona música. Ara us proposem que amb material que tingueu al vostre abast us animeu a construir el vostre propi instrument musical. Podeu utilitzar materials que ja no feu servir o que fossin per llençar, o materials pensats per a un altre ús inicialment però que us puguin servir (per ampliar aquest punt, us remetem a l'article de Gordillo que hem citat i copiat anteriorment). A la web grafia us indiquem diverses webs on podreu visualitzar persones que fan servir aquest tipus d'instruments (ja sigui amb materials quotidians, vegetals o bé de rebuig) i també webs que us poden aportar idees per a crear instruments casolans.

- De totes les històries que us han explicat a l'espectacle, escolliu-ne una que us hagi agradat i... atreviu-vos a musicar-la amb els vostres propis recursos! Podeu fer servir la veu, els instruments convencionals dels que disposeu, els objectes sonors que us envolten, els instruments que heu construït vosaltres... i tot allò que se us acudeixi. Procurem que hi participin tots els nens i totes les nenes però sempre d'una forma organitzada. Busqueu un narrador... i que comenci la funció! Malgrat que us portarà moltes hores de treball creiem que serà una experiència molt enriquidora per a l'alumnat i que la viuran amb la màxima il·lusió.

També aprendran que no és tan fàcil això de crear des de zero i que a vegades costa coordinar-nos entre tots i totes, però pot ser una experiència molt positiva a l'hora d'implicar-se en l'assignatura, de valorar la feina dels artistes i de millorar la cohesió de grup, apart d'acceptar que com a grup, les decisions s'han de prendre entre tots encara que a vegades no hi estiguem del tot d'acord. I la satisfacció de la feina ben feta, feta amb dedicació i esforç no té preu! I ja que hem treballat tan durament... per què no representar-lo davant d'altres cursos de l'escola? O en alguna festa del centre? O en algun altre espai on disposin de teatre i ens el prestin desinteressadament (centre cívic, parròquia, etc.)? A més, podem gravar-lo en vídeo i penjar-lo a la web de l'escola o en alguna xarxa social.

- Parleu amb els vostres alumnes sobre els oficis i les vocacions, partint de la història de l'equilibrista, d'un nen que volia ser artista de circ.

*Què voleu ser de grans, en què us agradaria treballar?

*Podeu fer una llista de professions i que tots els nens i nenes es decantin per una activitat, encara que no ho tinguin del tot clar. Que justifiquin la seva elecció.

*Plantegeu activitats entorn del món artístic: us agradaria ser músic, actor, artista de circ,... Per què?

- Treballeu l'educació emocional amb els vostres alumnes. Com en l'espectacle, de ben segur que tots i totes teniu instants viscuts, que us han abocat a bons o mals records, divertits, tristos, etc.

Que cadascú pensi en una experiència viscuda i que l'expliqui a la resta de la classe. En podeu fer un dibuix. Llavors podeu penjar tots els dibuixos a classe, per a tenir guardats tots els instants que heu recordat!

Podeu consultar el guió d'un curs d'educació emocional dirigit a nens de l'Educació Primària, organitzat per una professional o *coach*. És interessant saber que els *coach* es dediquen en la major part a donar suport a les persones adultes en el treball en tots els àmbits que envolten la gestió de les emocions. Arran de la importància que adquireix l'adequada regulació de les emocions ja des de la infància, és bo tenir en compte, doncs, que hi ha professionals que es dediquen a treballar tots aquests aspectes amb els nens i des de l'òptica dels nens.

<http://escoladomeny.cat/ampa/extraEscolars/CursEducacioEmocional.pdf>

- Treballeu el joc i les joguines i la seva funció.

*A què jugueu?

*A què us agrada jugar?

*Quines són les vostres joguines preferides?

*A què jugaven els vostres pares i avis?

*Quines joguines que teníeu de més petits o quins jocs recordeu més?

- Doneu un cop d'ull a aquesta web i aprofiteu la informació per a construir joguines amb material reciclat:

<http://www.jouscout.com/taller17.htm>

- Doneu un cop d'ull a aquesta web i aprofiteu per a fer activitats i jocs, tot construint titelles, disfresses, màscares, etc.

<http://www.jouscout.com/tallers.htm>

BIBLIOGRAFIA

- AGOSTI-GHERBAN, C.; RAPP-HESS, C. (1998): El niño, el mundo sonoro y la música. Alcoy. Marfil (serie Pedagógica).
- AKOSCHKY, J. (1988): Cotidiáfonos. Instrumentos sonoros realizados con objetos cotidianos. Buenos Aires. Ricordi.
- AKOSCHKY, J. (1977): Ruidos y Ruiditos. Buenos Aires. Sello Tarka 4 (Volúmenes hasta la fecha: "Música para los más chiquitos" 1 y 2, "Concierto en la Laguna" y "Cantos de Cuna y Romances").
- BENSAYA, P. (1986): Instrumentos de papel: construcción y consejos para la ejecución y aplicación en el aula. Buenos Aires. Ricordi.
- GORDILLO GARCÍA, J. (2000): "Construcción de instrumentos musicales con materiales pobres y de desecho", en Aula de Innovación Educativa, n. 97. Barcelona. Graó, pp. 24-27.
- MARTIN KLEIN, T. (1993): Instrumentos musicales para niños. Barcelona. CEAC.

- PALACIOS, F. (1997): Escuchar. 20 reflexiones sobre música y educación musical. Las Palmas de Gran Canaria. Fundación Orquesta Filarmónica de Gran Canaria.
- PALACIOS, F.; RIVIERO, L. (1990): Artilugios e instrumentos para hacer música. Madrid. Ópera Tres.
- PYNTER, J. (1972): Oír, aquí y ahora. Buenos Aires. Ricordi, 1991.
- SAITA, C. (1990): El "luthier" en el aula (Guía de fabricación I y II). Buenos Aires. Ricordi.
- SAÍTTA, C. (1978): Creación y educación musical. Buenos Aires. Ricordi.
- SAÍTTA, C. (1997): Trampolines musicales. Buenos Aires. Novedades educativas.
- SCHAEFFER, P. (1966): Tratado de los objetos musicales. Madrid. Alianza Música, 1988.
- TRANCHEFORT, F. (1985): Los instrumentos musicales en el mundo. Madrid. Alianza.
- Javier Gordillo. (2003). Los materiales pobres enriquecen la música. [Versión electrónica]. Revista Eufonía 27.

DISCOGRAFIA

Podeu adquirir els CDs de la Companyia La Tresca i la Verdesca a través de la seva web.

WEBGRAFIA

Pàgines relacionades amb les companyies i amb l'espectacle:

- <http://www.latresca.com/> (web de La Tresca i la Verdesca).
- <http://www.xirriquiteula.com/> (web de Xirriquiteula Teatre).
- <http://www.youtube.com/watch?v=QrXcNxTRfHU> (vídeo resum de l'espectacle amb una breu entrevista als intèrprets).
- <http://www.youtube.com/watch?v=x7OqucFnBJc> (videoclip de la cançó "Per un instant").
- <http://www.youtube.com/watch?v=m9ZXiz9L3NA&feature=plcp> (making off dels assajos de l'espectacle).

Pàgina on es troba l'article citat:

- <http://grups.blanquerna.url.edu/m11/infantil/dossier-infantil.pdf>

Informació i vídeos sobre instruments no convencionals:

- <http://musictecaris.blogspot.com.es/2009/05/i-cicle-de-musiques-amb-instruments-no.html> (reportatge del programa del Canal 33, *Loops*, dedicat a Cabo San Roque i a l'Orchestra Fireluche, per a què veieu com i a partir de què treballen).

- <http://blogs.colegioarnauda.org/elpaisdelamelodia/category/els-instruments-i-les-seues-families/no-convencionals/> (aquí podeu trobar exemples de com fer sonar objectes que tenim al nostre voltant).
- http://www.youtube.com/watch?v=bPpkE0fAOSQ&feature=player_embedded (video promocional de la cervesa australiana Victoria Bitter, veieu el resultat sonor que es pot aconseguir a partir de material de rebuig que, en aquest cas, són ampolles de vidre. Els intèrprets són els membres de l'Orquestra Simfònica de Melbourne i l'anunci es va enregistrar a l'auditori de Melbourne (Austràlia).
- http://www.youtube.com/watch?v=hpfYt7vRHuY&feature=player_embedded (comproveu com amb algunes manipulacions de vegetals, els components de The Vegetable Orchestra arriben a convertir-los en veritables objectes sonors).
- <http://www.youtube.com/watch?v=wDgRGutjc7Y> (video dels Stomp interpretat amb objectes i materials de rebuig diversos).
- http://www.tv3.cat/pprogrames/atrapasons/atrapopup_nou.jsp?idint=33629 ([video](#) de L'Atrapasons on podeu escoltar i veure com es pot fer música reciclada amb material de rebuig i objectes a l'abast).
- http://www.musicarts.cat/?page_id=203 (pàgina on ens parla dels quotidiòfons).
- <http://ambitlinguistic.blogspot.com.es/2008/11/els-quotidifons.html> (informació i videos sobre els quotidiàfons).
- <http://www.um.es/desarrollopsicomotor/wq/2010/wqvicientemay2010/material/Ref03.pdf> (article de Judith Akoschky que ens parla sobre l'ús didàctic dels quotidiàfons a l'educació infantil).
- <http://www.youtube.com/watch?v=g2LJ1i7222c> (vídeo de la peça musical "The Typewriter", la Màquina d'Escriure, de Leroy Anderson per a orquestra i màquina d'escriure).

Per ampliar la informació sobre Leroy Anderson:

- <http://leroyanderson.com/> (pàgina sobre el compositor Leroy Anderson que us permetrà ampliar la seva biografia i obra. En anglès).
- <http://www.leroyandersonfoundation.org/> (pàgina web de la Fundació de Leroy Anderson).

ANNEX

Adjuntem la partitura de la cançó “Per un instant” que serà interpretada durant l’espectacle, perquè la pogueu ensenyar als infants prèviament a la sessió i perquè després de l’espectacle, si ho creieu convenient, pogueu fer un treball de llenguatge musical tal i com se us ha suggerit a l’apartat on es parla de les propostes didàctiques.

Per un instant

Toni López

Quan la mare fa el sopar,
quan no tinc amb qui jugar
jo sola m'he ensabonat
i em pentino al mirall que penja de l'armari.

Em posaré una corona i un vestit tan llarg
que seré una princesa si tu vols ser el meu soldat;
o em posaré una cueta i un llacet al cap
i seré la rateta si tu volguessis ser el gat.

*Tot per una estona, és clar.
Tot per un instant, tan tan tan llarg.*

Quan els llums s'han apagat,
quan el conte s'ha acabat,
tapadeta fins al nas veig a la paret l'ombra
d'un senyor estrofolari.

Em posaré un escafandre i cua de rap
i seré una sirena si tu em vénis a veure al mar;
o em posaré unes sabates i un aire encantat
i seré ballarina si tu vols seguir-me el pas.

*Tot per una estona, és clar .
Tot per un instant, tan tan tan llarg.*

Quan el dia s'ha llevat
el dissabte treu el cap,
asseguda al sofà
miro les fotografies que hi ha al diari.

Em posaré una bateta i un bon pentinat
i seré perruquera si tu vols deixar-me el cap;
o em posaré una corbata i un nas ben plantat
i seré presidenta, no ho trobis escabellat.

*Tot per una estona, és clar.
Tot per un instant, tan tan tan llarg.*